

SZKOLNY SYSTEM INTERWENCJI

Podstawa prawna:

1. *Ustawa z 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (DzU 1082 nr 35, poz.228 ze zm.; tekst jedn.: DzU 2002 nr 11, poz.109) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą;*
2. *Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: DzU 2002 nr 147, poz.1231 ze zm.),*
3. *Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (DzU 2005 nr 179, poz.1485);*
4. *Ustawa z 6 kwietnia 1990r. o Policji (DzU 1990 nr 30, poz. 179 ze zm.)*
5. *Zarządzenie nr 590 Komendanta Głównego Policji z 24 października 2003r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich;*
6. *Ustawa z 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jedn.: DzU 2004 nr 256, poz. 2572 ze zm.);*
7. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (DzU 2003 nr 26, poz.226).*

Część I. Podstawowe założenia

Procedury opracowane zostały jako narzędzie efektywnego reagowania na trudne lub zaskakujące sytuacje wychowawcze, które powinny być niezwłocznie zaaplikowane w systemowe działania szkoły. Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały i zachowania uczniów spoczywa na nauczycielach. Szkoła z racji swojego charakteru i swoich funkcji zobowiązana jest do wczesnego rozpoznawania problemów i podejmowania oddziaływań profilaktycznych (uprzedzających), wychowawczych (interweniujących), interweniujących czasami resocjalizacyjnych (naprawczych).

Podstawowym celem tego opracowania jest pokazanie , jak skutecznie zarządzać kryzysem w szkole, czyli jak redukować czynniki mające wpływ na wzrost skutków destrukcyjnych oraz jak wzmacniać czynniki ochronne.

Założenia wstępne:

- działania prewencyjne powinny mieć pierwszeństwo przed restrykcjami, co nie oznacza rezygnacji z mądrego, dobrze uzasadnionego nacisku wychowawczego;
- jedynie skoordynowane, wielopłaszczyznowe, komplementarne działania różnych podmiotów mogą doprowadzić do osiągnięcia zakładanych celów;
- proponowane działania muszą mieć charakter systemowy, tj. wymogiem jest objęcie koncepcją, działaniem i badaniem skuteczności wszystkich aspektów krytycznych sytuacji wychowawczych;
- działania podejmowane w momencie kryzysu (interwencyjne) powinny być maksymalnie uproszczone.

Część II. Procedury postępowania wobec uczniów w przypadkach rozpoznawania objawów niedostosowania społecznego

I. Działania interwencyjne:

1) Zachowania demoralizujące

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, procedura jest następująca:

- 1) Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
- 2) Wychowawca informuje o fakcie pedagoga i dyrektora szkoły.
- 3) Wychowawca wzywa do szkoły rodziców(prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem- w ich obecności. W przypadku gdy informacje i podejrzenia wychowawcy okażą się prawdziwe, zobowiązuje on ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

- 4) Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o tej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
- 5) Podobnie jeżeli szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalsze postępowanie leży w kompetencji tych instytucji.
- 6) Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela określa Wewnątrzszkolny System Oceniania.
- 7) W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego(Kpk), dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

2) Działania interwencyjne: alkohol lub narkotyki

Jeśli nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, podejmuje następujące kroki:

- 1) Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
- 2) Odizolowuje ucznia od reszty klasy.
- 3) Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
- 4) Zawiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów), których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Jeśli odmówią, lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły, decyduje o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji.
- 5) Jeśli rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji.

W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych- na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców (opiekunów) oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

- 6) Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
- 7) Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art.43 ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą względem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- 1) Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniu do czasu przyjazdu policji. Próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo należy znaleziona substancja.
- 2) Powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.
- 3) Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i udziela informacji na temat szczegółów zdarzenia.

Jeśli nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- 1) Ucznia należy odizolować od innych poprzez umieszczenie go oddzielnym pomieszczeniu.
- 2) Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrektora itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, albo pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla policji.

- 3) O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
- 4) W przypadku gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
- 5) Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Upn), jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy Kpk.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję. O przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub policję (art.4 Upn i art.304 Kpk).

3) Działania interwencyjne: czyny karalne

Postępowanie wobec ucznia, sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- 1) Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
- 2) Odizolowanie sprawcy czynu karalnego od innych uczniów.
- 3) Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.

- 4) Przekazanie sprawy (o ile znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
- 5) Przesłuchanie sprawcy zdarzenia w obecności dyrektora szkoły, pedagoga lub wychowawcy.
- 6) Przesłuchanie świadków zdarzenia. Przy przesłuchaniu świadków nie konfrontować ich ze sprawcą czynu.
- 7) Powiadomienie rodziców ucznia –sprawcy.
- 8) Sporządzenie protokołu zawierającego: datę, godzinę oraz miejsce zajścia, personalia sprawcy, poszkodowanego oraz świadków zdarzenia, a następnie dokładnie ustalony przebieg wydarzeń.
- 9) Niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
- 10) Zabezpieczenie ewentualnych dowodów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub podrzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).
- 11) Omówienie zaistniałego czynu na lekcji wychowawczej oraz podjęcie dyskusji na jego temat.

Postępowanie wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- 1) Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
- 2) Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
- 3) Powiadomienie rodziców ucznia.
- 4) Przesłuchanie poszkodowanego oraz świadków zdarzenia. Przy przesłuchaniu poszkodowanego i świadków nie konfrontować ich ze sprawcą czynu.
- 5) Sporządzenie protokołu zawierającego: datę, godzinę oraz miejsce zajścia, personalia sprawcy, poszkodowanego oraz świadków zdarzenia, a następnie dokładnie ustalony przebieg wydarzeń.
- 6) Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

- 4) Działania interwencyjne:** broń, materiały wybuchowe i inne substancje lub przedmioty niebezpieczne.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych lub innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję, korzystając z numerów telefonicznych: 997 lub 112.

- 5) Działania interwencyjne:** próba samobójcza ucznia

- 1) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia.
- 2) Nie pozostawia ucznia samego.
- 3) Usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru zamachu samobójczego.
- 4) Bez rozgłosu przeprowadza ucznia w bezpieczne ustronne miejsce.
- 5) Zbiera wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
- 6) Wzywa pomoc (pogotowie, policję, straż), o ile zachodzi taka potrzeba.
- 7) Zapewnia dyskrecję przy interwencji służb.
- 8) Towarzyszy uczniowi jeśli zachodzi potrzeba.
- 9) Zawiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę oraz rodziców ucznia.
- 10) Ucznia należy chronić przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi (np. kontakt z mediami, świadkami).

- 6) Działania interwencyjne:** powiadamianie o zakłócaniu toku lekcji

- 1) Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub grupy uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalne prowadzenie lekcji, powinien on wysłać przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga szkolnego, a przypadku gdy go nie zastanie, do dyrektora szkoły. Nauczyciel uczący może również skorzystać w tej sytuacji z pomocy pracownika niepedagogicznego, który jest zobowiązany do udzielenia nauczycielowi pomocy.
- 2) Pedagog szkolny zobowiązany jest udać się do sali wskazanej przez nauczyciela i ustalić, którzy uczniowie przeszkadzają nauczycielowi, a w razie konieczności zabrać ich z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia, np. do pokoju nauczycielskiego, lub – w uzasadnionych przypadkach – do gabinetu dyrektora szkoły.
- 3) Pedagog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania, w zależności od popełnionego wykroczenia.

- 4) Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, wychowawca na wniosek pedagoga powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
- 5) Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, pedagog powiadamia dyrektora szkoły i wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.

7) Działania interwencyjne: stwierdzenie naruszenia godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia

Definicja:

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły uznajemy:

- a) lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec w/w wyrażone w słowach lub gestach,***
- b) prowokacje pod adresem w/w wyrażone w słowach lub gestach,***
- c) nagrywanie lub fotografowanie w/w pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody,***
- d) naruszanie ich prywatności i własności prywatnej,***
- e) użycie wobec nich przemocy fizycznej lub psychicznej,***
- f) pomówienia i oszczerstwa wobec w/w pracowników,***
- g) naruszenie ich nietykalności osobistej.***

- 1) W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczeń naruszył godność nauczyciela lub innego pracownika szkoły, nauczyciel lub pracownik niepedagogiczny szkoły, który powziął takie podejrzenie, ma obowiązek zgłoszenia powyższego faktu do dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności do pedagoga szkolnego lub innego nauczyciela zastępującego dyrektora szkoły w tym czasie.
- 2) W obecności pracowników wymienionych w pkt 1 procedury uczeń odbywa z nimi rozmowę wstępną i jeżeli zachodzi podejrzenie, że działał pod wpływem jakichkolwiek środków psychoaktywnych bądź alkoholu, poddany jest wstępnemu badaniu.
- 3) Jeżeli badanie potwierdzi powzięte przypuszczenie, wzywani są rodzice lub prawni opiekunowie ucznia i dalsza procedura zostaje wdrożona wg ustalonego biegu postępowania.
- 4) Jeżeli uczeń nie działał pod wpływem środków psychoaktywnych bądź alkoholu, procedura przebiega następująco:

Jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz pierwszy w przypadku tego ucznia, a zdarzenie dotyczy punktu a) lub b) definicji:

- wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji;
- uczeń otrzymuje naganę wychowawcy klasy na piśmie za rażące naruszenie ustalonych norm obowiązujących w szkole oraz statutu,
- jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, zostaje on także poinformowany o zaistniałych okolicznościach.

Jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz kolejny w przypadku tego ucznia:

- wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
- uczeń otrzymuje naganę dyrektora szkoły na piśmie za rażące naruszenia norm obowiązujących w szkole i statutu,
- uczeń ma obniżoną ocenę z zachowania co najmniej o jeden stopień,
- rodzice (prawni opiekunowie) i uczeń podpisują ze szkołą kontrakt indywidualny, zawierający dalsze zasady współpracy stron,
- sporządzona zostaje notatka służbowa z czynności szkoły, podpisana także przez rodziców,
- szkoła kieruje pismo do sądu rodzinnego z prośbą o zbadanie sprawy i podjęcie dalszego postępowania,
- jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, zostaje on również poinformowany o zaistniałych okolicznościach.

Jeżeli zachowanie ucznia dotyczy pozostałych punktów definicji:

- wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji i wzywa ich do szkoły,
- wzywana jest natychmiastowo policja,
- uczeń otrzymuje naganę dyrektora szkoły na piśmie za rażące naruszenia norm obowiązujących w szkole i statutu,
- uczeń ma obniżoną ocenę z zachowania co najmniej o jeden stopień,
- rodzice (prawni opiekunowie) i uczeń podpisują ze szkołą kontrakt indywidualny, zawierający dalsze zasady współpracy stron,
- sporządzona zostaje notatka służbowa z czynności szkoły i właściwych służb, podpisana także przez rodziców,
- dyrektor szkoły z urzędu zgłasza do prokuratury doniesienie o popełnieniu przestępstwa,

- jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, zostaje on również poinformowany o zaistniałych okolicznościach.

II. Metody współpracy szkoły z policją.

W ramach pracy profilaktyczno-wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń. Koordynatorami współpracy powinni być: pedagog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji. Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła (placówka).

Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści do spraw nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- Spotkania pedagoga szkolnego, nauczycieli, dyrektora szkoły z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.
- Spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych i sposobów unikania zagrożeń.
- Informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły mających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz o przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży.
- Udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na jej terenie.

- Wspólny- szkoły i policji-udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Policja powinna być wzywana do szkoły w omawianych sytuacjach albo gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji. Każda dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

III. Zasady współpracy szkoły z Sądami

Szkoła ma obowiązek współpracować z sądami grodzkimi i sądami rodzinnymi. W przypadku spraw dotyczących osób dorosłych, pełnoletnich uczniów i rodziców wnioski są kierowane do sądu grodzkiego. Natomiast wszystkie sprawy dotyczące małoletnich są rozpatrywane przez sądy rodzinne.

1. Egzekwowanie realizacji obowiązku szkolnego

Jeżeli po wielokrotnych rozmowach z rodzicami i po dwukrotnym stawieniu się rodziców/ prawnych opiekunów dziecka do dyrektora szkoły i odbytych tam rozmowach w obecności wychowawcy klasy lub pedagoga szkolnego o możliwości przekazania sprawy do sądu i ukaranie rodziców grzywną lub powiadomieniu listem poleconym - uczeń nadal jest nieobecny na zajęciach, a rodzice nie podejmują odpowiednich starań, dyrektor drogą służbową składa wniosek do sądu o ukaranie rodziców grzywną.

2. Powiadamianie o przestępstwach ściganych z urzędu

Szkoła ma obowiązek prawny zawiadomienia sadu rodzinnego o popełnionym przez nieletniego czynie karalnym ścigany z urzędu. Kategorie przestępstw ściganych z urzędu to:

- udział w bójce lub pobicie,
- doprowadzenie małoletniego poniżej 15 roku życia do obcowania płciowego lub poddawania się innej czynności seksualnej,
- znęcanie się,
- naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza,
- podrabianie dokumentów,
- kradzież,

- kradzież z włamaniem,
- rozbój,
- kradzież rozbójnicza,
- wymuszenie rozbójnicze,
- przywłaszczenie,
- oszustwo,
- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychoaktywnych,
- wprowadzanie do odbioru środków odurzających,
- udzielanie innej osobie. Ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia,
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor ma obowiązek powiadomienie o tym sądu rodzinnego.

Jeśli istnieją okoliczności świadczące o demoralizacji nieletniego, szczególnie o naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematycznie uchylaniu się od obowiązku szkolnego, uprawianiu nierzędu, włuczegostwa oraz o udziale w grupach przestępczych, dyrektor ma społeczny obowiązek powiadomienia o tym sądu rodzinnego. Niedopełnienie tego obowiązku jest zagrożone karą.

3. Powiadamianie o przestępstwach ściganych na wniosek pokrzywdzonego

Pokrzywdzony przez nieletniego może być osoba dorosła lub małoletni. Wszczęcie postępowania zależy w tym przypadku od woli pokrzywdzonego lub jego rodziców, gdy jest niepełnoletni. Pokrzywdzony składa wniosek i po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jakby było ścigane z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku jest bezskuteczne. Kategorie przestępstw ściganych na wniosek pokrzywdzonego to:

- zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy,
- groźby karalne,
- gwałt.

Jeżeli nieletni popełni przestępstwo ścigane na wniosek, a pokrzywdzony odmawia złożenia wniosku i zdarzenie jest odnotowane przez policjantów, to Policja drogą służbową przekazuje zebrana materiały sprawy do Sądu Rodzinnego celem wszczęcia postępowania o demoralizację.

4. Powiadamanie o przestępstwie ściganym z oskarżenia prywatnego

Istota trybu ścigania z oskarżenia prywatnego polega na tym, że pokrzywdzony może wnieść skargę bezpośrednio do sądu. Rola szkoły jest tu tylko informacyjna. Skarga powinna być złożona w formie pisemnej w dwóch egzemplarzach. Poza tym pokrzywdzony jest zobowiązany wpłacić do kasy sądu rejonowego zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania. Jeżeli oskarżenie dotyczy:

- naruszenia nietykalności cielesnej,
- zniesławienia,
- zwykłego i lekkiego uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia,
- zniewagi.

i gdy pokrzywdzony jest osobą starszą, niepełną, chorą lub sprawca był wcześniej karany lub czyn był popełniony w grupie przestępczej, miał charakter chuligański oraz wywodził się z chęci zemsty, to wszczęte postępowanie staje się wówczas ściganiem z urzędu.